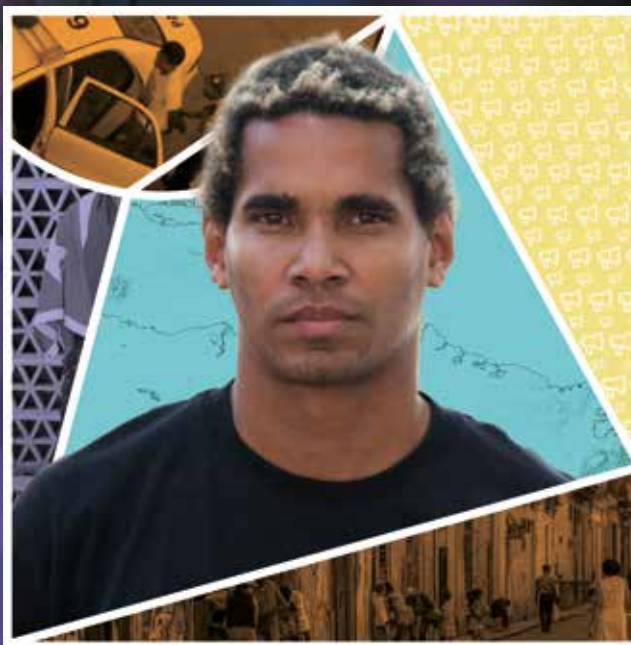

**SKRIV
FÖR
FRIHET**

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

**JUSTITIE
INTERNATIONALE**

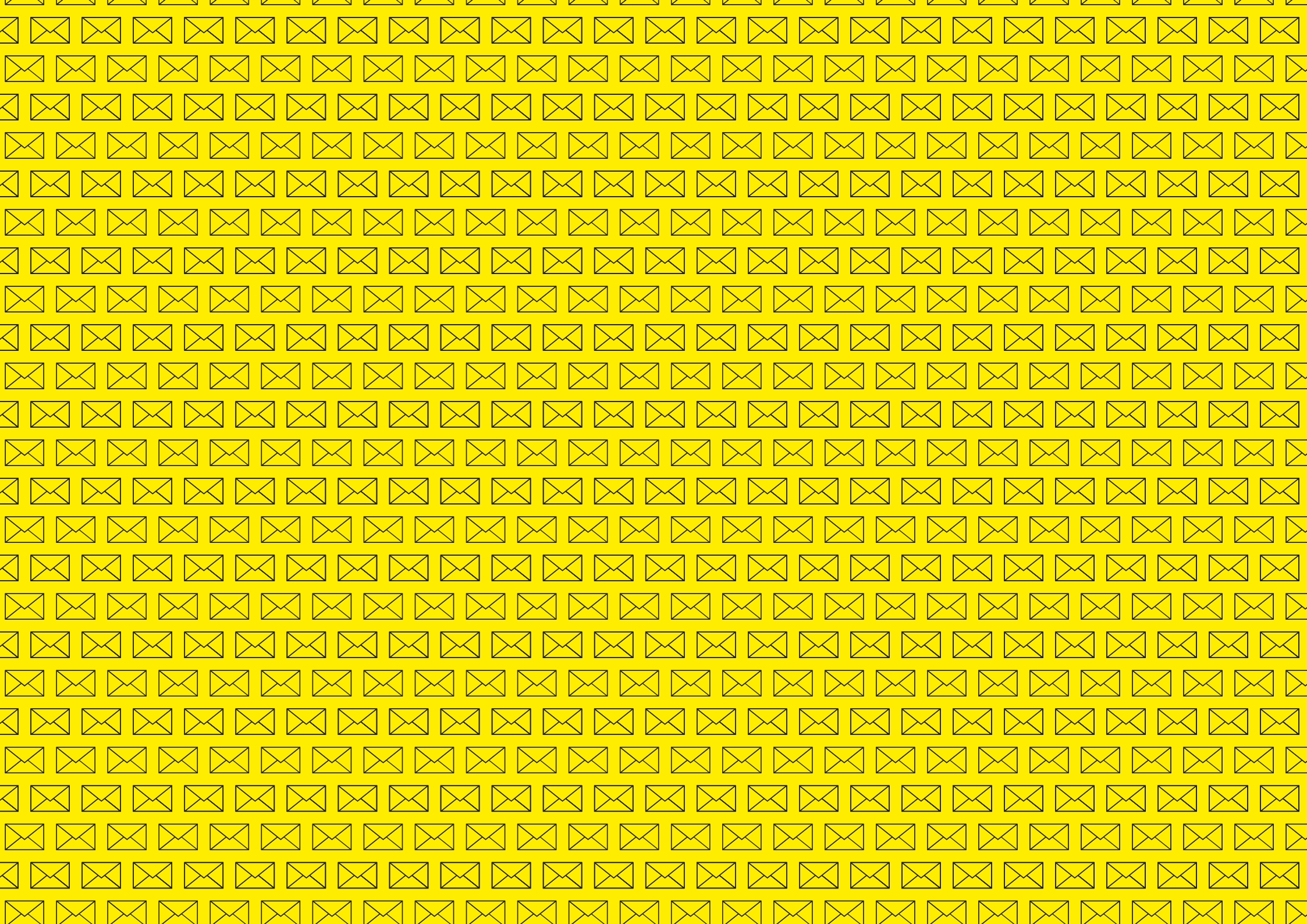
SKOLORNAS BREVMARATON 2022

LÄRARGUIDEN

ORD FÖRÄNDRAR VÄRLDEN.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING 4

Lektionens målsättningar och anknytning till läroplanen	5
Kampanjens tema: Rätten att demonstrera	6
Finländska demonstrationer genom tiderna	8
Vad är skolornas brevmaratton?	12

MÅLPERSONER 13

Chow Hang-tung	14
Bakgrund: Demonstrationerna vid Tiananmen 1989	15
Luis Manuel Otero Alcántara	16
Bakgrund: Demonstrationerna i Kuba	17

MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER 18

Vad är mänskliga rättigheter?	19
Rätten att delta i fredliga möten och sammankomster	20
Yttrande- och åsiktsfrihet	21
Rätten till rättvis rättegång	22

UPPGIFTER 23

Uppgift: Demonstranternas metoder	24
Uppgift: Om mötesfrihetens historia	25
Uppgifter: Vilka rättigheter tillgodoses inte?	26
Uppgift: Hur försvaras mänskliga rättigheter?	27
Uppgift: Rollspel om yttrande- och mötesfrihet	28

UPPGIFTERNAS BILAGOR 29

Bilaga: Yttrandefrihet och mötesfrihet – definitioner och avgränsningar	30
Bilaga: Rollspelskort	32
Bilaga: Sammanfattning av FN:s förklaring om de mänskliga rättigheterna	33

SKRIVANDET AV BREV- OCH SOLIDARITETSHÄLSNINGAR 34

Anvisningar för att skriva brev	35
Vanliga frågor	36
Detaljerat exempelbrev	38
Appellbrev för Chow Hang-tung	39
Appellbrev för Luis Manuel Otero Alcántara	40
Anvisningar för solidaritetshälsningar	41
Solidaritetshälsning till Chow Hang-tung	42
Solidaritetshälsning till Luis Manuel Otero Alcántara	43

ORDLISTA SVENSKA – ENGELSKA 44

FEEDBACK 46

Feedbacksformulär (för elever)	46
Feedbacksformulär (för lärare)	47

INLEDNING

Bästa lärare,

Tack för att du har valt att delta i Skolornas brevmaraton tillsammans med dina elever! I år fokuserar vi särskilt på fredliga sammankomster och yttrande- och åsiktsfrihet. Dessa rättigheter garanteras i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, i internationella människorättskonventioner och i Finlands grundlag. Skolornas brevmaraton är en del av den internationella kampanjen Write for Rights, och med taggen #W4R kan du följa kampanjen på sociala medier.

Människorättsfostran är fostran om mänskliga rättigheter, fostran med respekt för de mänskliga rättigheterna och fostran till mänskliga rättigheter. Det här innebär att människor uppmuntras utöva, åtnjuta, respektera och försvara sina egna och andras rättigheter. Avsikten med skolornas brevmaraton är att lyfta fram de människorättskränkningar som kampanjens målpersoner utsatts för, uppmuntra människor att agera till stöd för dessa personer, men också utbilda och informera skolor om mänskliga rättigheter och deras betydelse på ett bredare plan. Kampanjen jämför inte hur länderna skiljer sig i uppfyllandet av mänskliga rättigheter, eftersom människorättskränkningar förekommer i alla länder.

Kampanjen tar upp människorättskränkningar som verkliga personer hamnat ut för i länder som ligger långt ifrån oss. Personerna som kampanjen stöder har gett sitt godkännande till att medverka i kampanjen och till åtgärderna som försöker förbättra deras situation. De deltar i kampanjen, eftersom de tror att internationell uppmärksamhet och påtryckningar kan främja deras situation och frågorna som de jobbar för.

Kolonialismen har lämnat sina spår i Finland och i världen och avspeglar sig i det sätt som vi till

vardags, i media och i utbildningsmaterial talar om samhällen utanför västvärlden med icke-vit befolkning. Inte heller bistånds- och människorättsorganisationer är fria från detta. Därför är det viktigt att personerna och deras berättelser behandlas under lektionen på ett sätt som respekterar deras mänskligovärde och handlingskraft samt avvecklar stereotypier och förutfattade meningar.

Det tar tid att förändra diskriminerande maktstrukturer. Ett bra första steg är att reflektera kring sina egna attityder och antaganden, och vilka fördelar man själv besitter jämfört med resten av världen. När du håller lektionen kan du exempelvis fundera på följande frågor:

- Hurdana antaganden styr dina elevers eller dina egna tankar om Finland och de samhällen som kampanjens målpersoner bor i? Varifrån kommer dessa antaganden?
- Med vilka medel kan vi bli kvitt förutfattade meningar? Varifrån kan vi få information för att bygga en mångsidigare världsbild?
- Hur kan vi stärka solidaritet utan att placera vita människors agerande och motiv i centrum och i stället understryka handlingskraften hos de icke-vita personer vars sida vi vill stå på?

I lärarguiden finns i år bakgrundsinformation och uppgifter om mötesfriheten i Finland. Avsikten är att belysa hur rätten till fredliga sammankomster påverkar elevernas vardag, och således ge bättre förutsättningar för att identifiera sig med kampanjens målpersoner. Mänskliga rättigheter existerar bara så länge vi känner till dem och orkar stå upp för dem.

I den här guiden hittar du information om målpersonerna och mänskliga rättigheter som anknyter sig till deras berättelser. Den aktiverande delen består

av uppgifter som kan användas som sådana eller bearbetas så att de passar din grupp. I slutet hittar du anvisningar för brevskrivandet, exempelbrev, anvisningar för att skriva solidaritetshälsningar och en svensk-engelsk ordlista.

Tillhörande video- och bildmaterial hittar du på adressen: <https://www.amnesty.fi/sv/brevmaraton-for-skolor/material/>

Elevens material hittas på: <https://www.amnesty.fi/sv/brevmaraton-for-skolor/elev/>

Om du vill kan du ladda ner elevens material som pdf-fil från webbsidan och skriva ut det.

Vänligen notera att materialet behandlar allvarliga människorättskränkningar som kan uppröra eleverna. Det är bra att diskutera tankar och känslor som väcks i slutet av lektionen och i efterhand.

Fint att du är med – ord förändrar världen!

Hälsningar,

Emma Åman

Sakkunnig i människorättsfostran

LEKTIONENS MÅLSÄTTNINGAR OCH ANKNYTNING TILL LÄROPLANEN

Innehållet i den här guiden har planerats för att motsvara inlärningsmålen i läroplanerna för den grundläggande utbildningen och gymnasiet. Skolornas brevmaraton handlar om människorättsfostran. Människorättfostran ökar elevernas kunskap om de mänskliga rättigheterna genom en aktiverande metod som överskrider läroämnegränserna. Den uppmuntrar eleverna att delta i formandet av en gemensam och hållbar framtid. Genom att skriva brev eller solidaritetshälsningar som stöd för en eller flera personer som utsatts för människorättskränkningar är eleverna samtidigt en del av Amnesty Internationals internationella kampanj ”Skriv för frihet”. Under lektionen får eleverna:

Kunskap om de mänskliga rättigheterna

Lektionens uppbyggnad och de praktiska övningarna i guiden fungerar som en dagsaktuell introduktion till mänskliga rättigheter. De mänskliga rättigheterna framställs inte bara som abstrakta juridiska paragrafer utan som verkliga författningar som påverkar människors liv. Under lektionen går eleverna igenom exempel på människorättskränkningar, bekantar sig med berättelser om individer som försvarar de mänskliga rättigheterna och som utsatts för dylika kränkningar, och får slutligen möjlighet att själva påverka förverkligandet av mänskliga rättigheter på ett konkret sätt genom att skriva ett appellbrev eller en solidaritetshälsning.

Kulturell kompetens, interaktion och uttrycksförmåga (L2)

Eleverna övar sig att föra fram sina åsikter på ett konstruktivt sätt och agera etiskt. De får handledning i att upptäcka kulturell mångfald och systematiskt främja de mänskliga rättigheterna.

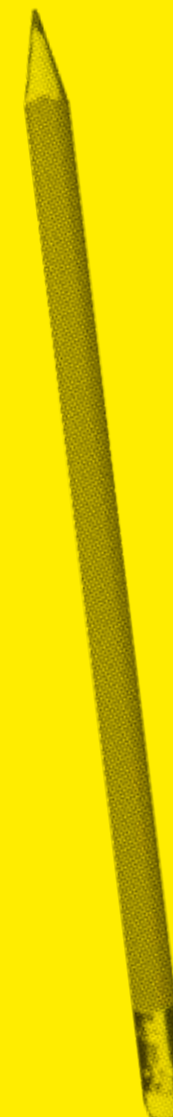
Multimodal läsfärdighet (L4)

Under brevskrivarmaraton får eleverna tolka berättelser och bilder, samt producera slagkraftig och formell text.

Delaktighet, påverkan och byggstenar för en hållbar framtid (L7)

Brevskrivarmaraton ger eleverna möjlighet att bekanta sig med medborgarsamhället och med det kollektiva globala arbetet för främjandet av mänskliga rättigheter. Under brevskrivarmaraton får eleverna en inblick i livet för personer som utsatts för människorättskränkningar och lär sig sätt att främja mänskliga rättigheter.

KAMPANJENS TEMA:

RÄTTEN ATT DEMONSTRERA

Trots att det internationella rättssystemet officiellt inte listar rätten att demonstrera som en mänsklig rättighet och FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna inte nämner ordet demonstration tryggas demonstrationsrätten av de grundläggande mänskliga rättigheterna. Likväl garanteras allas rätt att delta i fredliga demonstrationer av rätten till fredliga sammankomster och rätten att uttrycka sin åsikt.

De mänskliga rättigheterna – särskilt rätten till mötesfrihet och yttrandefrihet – skyddar rätten att demonstrera. De flesta demonstrationer är sammankomster där människor samlas för att uttrycka sin åsikt. Rätten till fredliga sammankomster omfattar både planerade och spontana

möten i ett visst syfte, både i privata och offentliga utrymmen. Sådana sammankomster är exempelvis politiska demonstrationer, demonstrationståg, strejkmöten, sittstrejker, minnesstunder, massmöten, gatufester, religiösa tillställningar, kulturevenemang och virtuella demonstrationer.

En fredlig demonstration är ett aktivt och offentligt sätt för människor att använda sig av sina mänskliga rättigheter. Kollektiva, kreativa och trotsiga demonstrationer har genom historien gett både individer och grupper möjlighet att uttrycka åsikter, tankar och oenighet samt belysa orättvisor och oegentligheter och kräva att makthavarna bär sitt ansvar.

Makthavarna kan emellertid betrakta demonstrationerna som ett hot, särskilt om deras tankar och åsikter utmanar rådande maktstrukturer. I sådana fall är det vanligt att fredliga demonstrationer kväses eller deltagarna svartmålas, i stället för att regeringarna skulle besvara människors oro och främja dialog för att lösa frågor kring orättvisor, missbruk och diskriminering.

De hinder som demonstranterna stöter på ser inte lika ut för alla. Kvinnor, regnbågspersoner samt etniska och synliga minoriteter utsätts för särskilda utmaningar då de deltar i demonstrationer och verkar i medborgarsamhället. Strukturell diskriminering och skadliga normer skapar hinder för dessa människors deltagande. Marginaliserade gruppers delaktighet förhindras genom olika former av förtryck och kontroll, så som social diskriminering, våld och diskriminerande lagstiftning.

Demonstranter stämplas som kriminella

Fredliga demonstrationer orsakar ofta störningar: de kan till exempel sakta ner eller stocka trafiken och orsaka buller. Också om demonstrationerna är oroliga, kaotiska eller störande borde de få fortsätta, om de är fredliga.

Människorättsförsvarare som organiserar och deltar i fredliga demonstrationer utsätts emellertid för allvariga hot, både i samband med de praktiska arrangemangen och under deltagandet.

De medel som polisen använder sig av för att övervaka demonstrationer är oftast de största

hoten mot människors rätt att åtnjuta mötesfrihet på ett tryggt sätt. Många regeringar använder sig av olagliga medel mot demonstranter, så som kraftåtgärder, skrämseltaktiker och godtyckliga gripanden.

När fredliga demonstranter betraktas som brottslingar eller bråkstakar eller när dessa åtalas för exempelvis skadegörelse eller mycket allvarliga brott som terrorism eller uppvigling är det inte bara enskilda människor som tystas ner. Dylka metoder siktar på att frånta vissa demonstrationsgrupper deras rättigheter och förneka legitimiteten hos de frågor som grupperna driver.

Försöken att svartmåla och kriminalisera demonstranter görs för att stoppa dem och andra personer som planerar att sälla sig till demonstrationerna eller stötta demonstranternas krav. Genom att gripa, fängsla eller åtala fredliga demonstranter för brott försöker regeringar skapa "varnande exempel". Dessa är försök att tysta ner kritik, väcka fruktan hos den bredare allmänheten och stoppa människor från att delta i demonstrationer och direkta aktioner.

Mötesfriheten i Finland

Mötesfriheten är en grundläggande rättighet i Finland, alltså är den tryggad i grundlagen. Enligt grundlagen

- Har varje person rätt att ordna möten och demonstrationer utan tillstånd samt ta del av dem.
- Har varje person yttrandefrihet

Lagen om sammankomster definierar rättigheterna och skyldigheterna för den som ordnar ett allmänt möte. Lagen innehåller bestämmelser om rätten att ordna och delta i ett möte och definierar platser där allmänna möten kan ordnas. Enligt lagen har arrangören anmälningsskyldighet.

Myndigheterna är förpliktade att trygga och främja våra grundläggande rättigheter: den offentliga makten bör främja åtnjutandet av mötesfrihet genom att trygga rätten att samlas utan störningar från utomstående och skapa förutsättningar för att ordna allmänna möten.

FINLÄNDSKA DEMONSTRATIONER GENOM TIDERNA

Under historiens gång har finländarna ordnat stora och små demonstrationer och politiska möten. Bakom många samhälleliga förändringar står grupper av människor och folkrörelser som samlats för att främja gemensamma frågor. Här presenterar vi några demonstrationer av betydelse under de senaste hundra åren.

Fittstrejken i Voikkaa 1904

Kvinnliga anställda inom pappersindustrin uttrycker missnöje mot sexuellt ofredande, dåliga arbetsvillkor och låga löner, och tre pappersfabriker får lägga lapp på luckan. Fallet är det första i Finland, möjligen också i hela världen, där sexuella trakasserier mot arbetarkvinnor utgör strejkorsaken.

Koijärvirörelsen 1979

Miljöaktivisterna stoppar utdikningen av den viktiga fågelsjön Koijärvi genom en demonstration. Händelsen blir startskottet för uppkomsten av både Gröna förbundet och Finlands miljöministerium, och miljöfrågor blir en etablerad del av samhällsdebatten.

Anti-kärnvapenmarscherna 1982

Som en del av den internationella fredsmarschen samlas tiotusentals människor på gatorna för att demonstrera mot stormakternas kärnvapenupprustning. Protesten sänder en viktig signal för fred och mot användningen av kärnvapen.

Anna Politkovskajas mord 2006

Mordet på journalisten som blev känd för sitt människorättsarbete för tjetjenerna och sin kritik mot Putinregimen berör många finländare. Människor samlas landet runt till ljusståg för att hedra Politkovskajas mod och ihärdighet. I Helsingfors blir Fabriksgatan som leder till Rysslandsambassaden fullständigt blockerad av demonstranter.

Helsinki Pride 2018

Marschen för sexuella och könsminoriteter, skapad i frigörelsedagarnas fotspår, lockar 100 000 deltagare och slår således rekord som Finlands största enskilda demonstration.

Ungas klimatstrejk 2019

Den internationella klimatveckan når sin kulmen i och med klimatstrejken, där tusentals unga ordnar klimatdemonstrationer på 27 olika orter runtom i Finland. Hela skolklasser tillsammans med sina lärare deltar och kräver att makthavarna agerar mot klimatförändringen.

Black Lives Matter 2020

Den amerikanska rörelsen mot polisvåld och rasism når Finland: efter mordet på Georg Floyd samlas tusentals demonstranter i Helsingfors centrum för att protestera mot diskriminering. Demonstrationerna lyfter också upp den rasism och de orättvisor som förekommer på hemmaplan.

Elokapina 2021

Aktivister inom den globala klimatrörelsen Extinction Rebellion blockerar centrala stadsdelar genom uppseendeväckande demonstrationer landet runt och kräver att regeringen tryggar förutsättningarna för liv och utlyser klimatrörelse.

Ukraina-demonstrationerna 2022

Rysslands anfallskrig mot Ukraina ger upphov till en våg av global solidaritet: tusentals människor samlas på olika håll i Finland för att protestera mot kriget och visa sitt stöd för Ukraina.

VAD ÄR SKOLORNAS BREVMARATON?

Amnestys Skolornas brevmaraton är en del av den årliga internationella kampanjen Write for Rights. Kampanjen ordnas kring den internationella dagen för mänskliga rättigheter som firas den 10 december, och målet är att främja situationen för individer och kollektiv som utsatts för människorättskränkningar. Utöver olika evenemang och jippon är brevskrivandet en viktig del av kampanjen. Under kampanjen skriver hundratusentals människor appeller till myndigheter och beslutsfattare samt stöttande hälsningar till kampanjens målpersoner. Allt som allt skickas miljontals meddelanden på olika håll i världen.

Amnestys Skolornas brevmaraton har ordnats i Finland sedan år 2013. Under åren har finländska eleverna väddat för människor i Iran, Brasilien, Azerbajdzjan, Ukraina, Belarus, Etiopien, Nigeria, Burkina Faso, Malawi, Jamaica, Filippinerna, Kanada, Turkiet, Chile, Myanmar, de ockuperade palestinska områdena och Finland. Och meddelandena har skapat förändring.

År 2014 agerade skolorna för Moses Akatugba från Nigeria som torterades och dömdes till döden som minderårig. Internationellt skickades

över 800 000 stöttande meddelanden till förmån av Moses. Våren 2015 frigavs han äntligen efter att ha suttit nästan tio år i fängelse. I november 2016 besökte Moses Finland och åkte även till en skola som deltagit i kampanjen för honom.

I kampanjen år 2018 väddade man för att skydda människorättsförsvarare i Ukraina och Iran. Nästan 400 000 människor runt om i världen skrev appeller för att attackerna mot ukrainska Vitalina Koval skulle utredas. Tack vare kampanjen kunde Vitalina på kvinnodagen 2019 för första gången på tre år ordna en demonstration i sin hemstad utan att bli trakasserad av extremhögern. Under kampanjen besökte Vitalina Finland och träffade elever som deltagit i brevmaraton.

Samma år väddade över 700 000 personer för Atena Daemi, som sitter i fängelse efter att ha kritiserat tillämpningen av dödsstraff i Iran. Hon blev misshandlad och var i akut behov av medicinsk vård. Tack vare den internationella kampanjen gav de iranska myndigheterna Atena tillgång till den vård hon behövde.

Under kampanjen 2019 skrev eleverna i Finland

till förmån av människorättsförsvarare i Kanada. Internationellt väddade över 400 000 personer för kanadensiska urfolkssamhället i Grassy Narrows, där människor lidit av kvicksilverförgiftning i över 50 år. I april 2020 undertecknade Kanadas regering slutligen ett avtal på 19,5 miljoner dollar för ordnandet av hälso- och sjukvårdstjänster för dem som drabbats av kvicksilverförgiftning. Avtalet är ett steg mot rättvisa och en klar seger för folket i Grassy Narrows som länge kämpat för sina rättigheter.

Brevmaraton 2021 gav upphov till över 4,6 miljoner meddelanden.

A close-up photograph of a person's hand holding a blue pen, poised to write on a document. The document features faint architectural or technical drawings. The entire image is covered with a semi-transparent blue filter. Centered over the image is an orange rectangular box containing the text 'MÅLPERSONERNA' in white, bold, sans-serif capital letters.

MÅLPERSONERNA

CHOW HANG-TUNG

HONGKONG

**"ATT BLI GRIPEN ÄR OUNDVIKLIGT DÅ MAN
KÄMPAR FÖR DEMOKRATI I EN DIKTATUR. OM
JAG BLIR GRIPEN, LÅT SÅ VARA. DET ÄR VÄRT
ATT OFFRA SIG FÖR DEMOKRATI."**

Chow Hang-tung är människorättsjurist från Hongkong. Hon dömdes till fängelse för att ha deltagit i en fredlig demonstration och för att ha försvarat yttrandefriheten.

Hon hotas av en ännu längre dom på över tio år, bara för att hon agerat för mänskliga rättigheter.

Som jurist och aktivist har Chow Hang-tung modigt ägnat sitt liv åt att försvara mänskliga rättigheter. Hon dömdes till fängelse i Hongkong för att ha ordnat en "olovlig sammankomst" och uppmanat andra att delta.

Chow Hang-tung fängslades för att hon ordnade minnesstunder för offren vid Himmelska fredens torg, alltså vid Tiananmen-torget i Peking. År 1989 dog hundratals, om inte tusentals människor, vid Tiananmen-torget då armén öppnade eld mot fredliga demonstranter.

Den kinesiska regeringen hoppas att folket glömer hela händelsen, men Chow har åtagit sig uppdraget att komma ihåg offren.

Innan hon fängslades var Chow Hang-tung vice ordförande för Honkongalliansen. Alliansen har sedan år 1990 årligen ordnat en minnesstund för offren för demonstrationen vid Tiananmen.

År 2020 och 2021 förbjöd myndigheterna i Hongkong Tiananmen-minnesstunderna med hänvisning till coronapandemin. I juni 2021 uppmuntrade Chow människor på sociala medier att tända ljus på minnesdagen. Hon greps för "att göra reklam eller offentliggöra en olaglig sammankomst".

Den fredligt agerande Chow avtjänar nu ett 22 månader långt fängelsestraff. Hon dömdes bara för att hon använt sin rätt till yttrande- och mötesfrihet. Hon hotas möjligen av ett annat, tio år långt fängelsestraff till följd av åtal väckta med stöd av den nationella säkerhetslagen.

Lagen om att trygga nationell säkerhet i den särskilda administrativa regionen Hongkong trädde i kraft den 30 juni 2020. Kinas folkkon-

gress godkände den omtvistade säkerhetslagen utan några lokala höranden. Lagen används särskilt för att tysta ner oliktankande och dem som kritiserar den sittande regeringen och det politiska systemet i Hongkong och Fastlandskina. Åtal gällande "hot mot den nationella säkerheten" är till för att rättfärdiga människorättskränkande censur, trakasserier och gripanden.

Lagen har haft omfattande konsekvenser och efter att den tagits i bruk har Amnesty rapporterat om ett flertal olika människorättskränkningar i Hongkong. Lagen används godtyckligt som svepskäl för att begränsa yttrandefrihet och rätten till fredliga möten och för att trakassera oliktankande och den politiska oppositionen. Myndigheterna använder lagen mot Honkongs ledande arrangörer av stora fredliga sammankomster. En av dem är den allians som tidigare hade Chow Hang-tung som vice ordförande.

BAKGRUND: DEMONSTRATIONERNA VID TIANANMEN 1989

I april 1989 började människor från alla håll i Kina samlas vid Himmelska fredens torg, alltså Tiananmen-torget i Peking, för att sörja döden av det kommunistiska partiets liberala ledare Hu Yaobang samt uttrycka sin frustration gentemot tröga politiska och ekonomiska reformer.

Mötet övergick till en fredlig demonstration som spred sig till Kinas olika provinser.

Demonstrationerna, varav majoriteten var studerande, började kräva bekämpning av korruption och andra reformer.

Miljoner demonstranter på gatan

Den 13 maj började hundratals studerande hungerstrejka på Tiananmen-torget i ett försök att inleda samtal med kommunistpartiets ledare. Uppskattningen är att en miljon personer i Peking deltog i demonstrationer för att visa stöd för de hungerstrejkande studerandena och föra fram krav på politiska reformer.

Undantagslagen instiftas

Partiledarna besökte studerandenas demonstration den 19 maj. Samma kväll avslutade studerandena sin hungerstrejk. Trots detta utlyste myndigheterna undantagstillstånd i Peking samma kväll, för att "få slut på oroligheterna".

Under veckorna som följde undantagstillståndet drog hundratusentals människor åter ut på gatorna för att demonstrera. Liknande demonstrationer ordnades i andra städer runtom i Kina.

Armén öppnar eld mot demonstranter

Natten mellan den tredje och fjärde juni skickade den kinesiska regeringen tiotusentals soldater och hundratals bepansrade fordon för att övervaka undantagslagstiftningen och använda styrka för att tömma gatorna på demonstranter. Regeringen ville "återinföra ordning" i landets huvudstad.

När soldaterna anlände började de skjuta mot demonstranter och åskådare. Soldaterna förvarnade inte människor på gatan innan de öppnade eld. De sköt också människor som försökte fly platsen. En del blev överkörda av militärfordon. Ingen vet hur många människor som dog i samband med nattens våldsamheter.

Tankmannen

I västerländska medier blev bilden på en man som ensam står framför arméns pansarvagnar en symbol för demonstrationerna vid Tiananmen-torget. Den femte maj ställde sig en man som var klädd i vit skjorta och bar shoppingkassar framför pansarvagnar, vars uppdrag var att skingra folkmassan, och stoppade fordonen från att avancera. Mannen började kallas för "tankmannen". Hans identitet har aldrig bekräftats.

Tankmannen stoppade pansarvagnarna från att rulla vidare. Slutligen förde åskådarna honom till säkerhet. Bilden på den obeväpnade mannen framför tankarna blev en internationellt känd symbol för den militära kraft som ställdes mot demonstranterna vid Tiananmen-torget.

Demonstrationernas följder

Omedelbart efter att ha skingrat demonstrationen började de kinesiska myndigheterna leta upp deltagare. Tusentals människor greps, torterades, fängslades och till och med avrättades till följd av orättvisa rättegångar där de åtalats för "kontrarevolutionära" brott.

De kinesiska myndigheterna har aldrig avslöjat hur många människor som greps, åtalades eller avrättades till följd av händelserna i juni 1989. Den rädsla som rådde efter blodbadet förhindrade människor som förlorat sina närmaste från att kräva rättvisa – de kunde inte ens sörja offentligt, eftersom demonstrationsdeltagarna officiellt stämplades som "upprorsmakare".

Händelserna vid Tiananmen – ett förbjudet samtalsämne i Kina

Demonstrationen vid Tiananmen-torget och dess våldsamma kväsande är officiellt ett förbjudet samtalsämne i Kina. Myndigheterna har inte offentliggjort någon dödssiffra, och försöken att minnas händelsen och kräva rättvisa har förhindrats. Ingen offentlig debatt tillåts om saken. Efter år 1989 har otaliga människor fängslats för att ha försökt hedra offren eller ha ifrågasatt den officiella linjen.

LUIS MANUEL OTERO ALCÁNTARA

”KONSTNÄRER ÄR SOM ALLA ANDRA MÄNNISKOR: DE HAR ETT VIKTIGT UPPDRAG. EN MUSIKERS LÅT KAN BERÖRA MILJONTALS MÄNNISKOR OCH FÅ DEM ATT GRÅTA, EN BILDKONSTNÄRS BILD KAN FÅ MÄNNISKOR ATT ÄNDRA UPPFATTNING OM VAD SOM SKER I ETT LAND. DÄRFÖR MÅSTE KONSTNÄREN BÄRA SITT ANSVAR.”

Luis Manuel Otero Alcántara är konstnär och leder en rörelse som försvarar yttrandefriheten i Kuba. Han greps då han skulle delta i en stor demonstration och dömdes senare till fängelse under en orättvis rättegång.

Luis Manuel är politisk fånge, eftersom han dömts bara för att ha använt sin rätt till yttrande- och mötesfrihet.

Luis Manuel leder rörelsen San Isidro Movement som försvarar konstnärers, journalisters och aktivisters yttrandefrihet. Rörelsen fick sin början i frustrationen över en nationell lag vars avsikt är att tysta ner konstnärer som ställer sig kritiska mot landets ledning. Myndigheterna trakasserar och hotar rörelsens medlemmar ständigt, vilket avspeglar den kubanska regeringens försök att kväsa yttrande- och mötesfriheten.

I maj 2021 tog statliga säkerhetsmyndigheter Luis Manuel från hans hem, där han hungerstrejkade i protest mot att hans konstverk beslagtogs. Han fördes till sjukhus, där han förhindrades från att röra sig utomhus. När han frigavs en månad senare fortsatte säkerhetsmyndigheterna följa hans varje steg.

I juli 2021 samlades tusentals kubaner till storskaliga demonstrationer runtom i landet för att kräva samhälleliga förändringar. Hundratals människor greps och dömdes till fängelse i anknytning till dem. Luis Manuel greps för att ha publicerat en video där han uppgav att han tänker delta i demonstrationerna.

I juni 2022 dömdes han till ett fem år långt fängelsestraff under en orättvis rättegång. Rättegången hölls bakom lykta dörrar, vilket gjorde det omöjligt för internationella medier,

oberoende människorättsorganisationer eller representanter för ambassader att följa med den.

Bland åtal som ledde till domen mot Luis Manuel fanns bland annat ”skymfandet av nationella symboler”, eftersom han under en performans uppträtt iförd i Kubas flagga, samt ”störandet av allmänna ordningen”, eftersom han deltagit i en fredlig manifestation. Han anklagades också för ”kränkande ord” mot tidigare presidenten Raúl Castro. En annan aktivist-konstnär, Maykel Castillo, dömdes till nio års fängelse under samma rättegång.

Luis Manuel avtjänar sin dom i ett fängelse med hög säkerhetsnivå. Hans hälsa har försämrats drastiskt och han har upprepade gånger blivit förnekad att träffa sin familj och hålla kontakt med sina närstående.

BAKGRUND: DEMONSTRATIONERNA I KUBA

Den 11 juli 2021 deltog tusentals kubaner i demonstrationer som krävde förbättringar i levnadsvillkoren i Kuba. Demonstranterna kritiserade bristen på medicin och livsmedel, elavbrotten samt statens begränsande åtgärder för att ”kontrollera” Covid-19-epidemin. De motsatte sig också statens långvariga förtryckande politik som kränkt yttrande- och mötesfriheten.

Under demonstrationerna och veckorna därpå grep myndigheterna hundratals människor. De gripnas familjer fick ingen information om var dessa människor befann sig, internetförbindelser kapades av och aktivister och journalister hölls under sträng uppsikt.

De kubanska myndigheterna svarade på demonstrationerna med godtyckliga gripanden för att få tyst på oliktkänkande. Situationen för Luis Manuel Otero Alcántara illustrerar myndigheternas agerande väl. Luis Manuel greps efter att han

publicerat en video där han uppgav att han kommer att delta i demonstrationerna. Ett år senare dömdes han till fem års fängelse för att ha använt sig av sin yttrandefrihet.

Myndigheternas taktiker är inte nya – de avspeglar den förtryckande politik som utövats i landet under flera årtionden. Förutom godtyckliga gripanden sysslar myndigheterna med kapandet av internetförbindelser, orättvisa rättegångar och misshandel av oliktkänkande.

Övervakningskameror har installerats vid aktivisters och journalisters dörrar, polisen har övervakat deras varje steg och i praktiken hållit dem i husarrest. Myndigheterna använder också polisen för att avskräcka och övervaka människor. Deras agerande har drivit människor till landsflykt.

Trots krav från det internationella samfundet har Kubas regering inte låtit internationella och oberoende människorättsorganisationer besöka

landet för granskning av landets människorätts-situation.

Berättelserna om aktivisters, journalisters och godtyckligt fängslade demonstranternas ihärdiga familjer är vida kända. I virala videor har offrens mammor krävt att myndigheterna hittar en lösning på landets ekonomiska kris och de gripnas släktingar har stöttat sina anhöriga trots hot och böter. En del journalister och aktivister har lämnat sina hem för att fortsätta försvara och trygga mänskliga rättigheter.

Yttrande- och mötesfriheten i Kuba kan förverkligas endast genom att administrationen ändrar på sina förfaringsätt och främjar pluralism och delaktighet, så att kubanerna kan vara med om att besluta om landets framtid och skydda mänskliga rättigheter.

MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

VAD ÄR MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER?

"Alla människor är födda fria och lika i värde och rättigheter. De har utrustats med förnuft och samvete och bör handla gentemot varandra i en anda av gemenskap."

– FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, artikel 1

Med mänskliga rättigheter avses de rättigheter som är gemensamma och lika för alla människor. De ska trygga alla människor ett människovärdigt liv, grundläggande försörjning och möjligheter till samhälleligt deltagande. De mänskliga rättigheterna tillhör varje människa och gäller vid alla tidpunkter och överallt oberoende bakgrund, medborgarskap, övertygelse eller samhällslig ställning. Alla människor har förutom rättigheter också skyldighet att respektera andras rättigheter. Ingen får till exempel diskrimineras, eftersom det kränker förbudet mot diskriminering i människorättskonventionen. De mänskliga rättigheterna tryggas i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna och i flera internationella avtal.

DE MÄNSKLIGA RÄTTIGHETERNA ÄR:

Universella

De tillhör alla världens människor, alltid och överallt.

Omistliga

En människa kan inte mista sina rättigheter, liksom inte heller upphöra att vara människa. Man kan inte avstå från sina rättigheter ens av egen fri vilja.

Oskiljaktiga

De är beroende av varandra – främjandet av en rättighet har en gynnsam inverkan på tillgodosendandet av andra rättigheter. På motsvarande sätt inverkar kränkningar av de mänskliga rättigheterna ofta negativt på tillgodosendandet av andra rättigheter.

Grundläggande

Endast de rättigheter som anses vara viktigast betecknas som mänskliga rättigheter.

FN:S ALLMÄNNA FÖRKLARING OM DE MÄNSKLIGA RÄTTIGHETERNA (ENG. UNIVERSAL DECLARATION OF HUMAN RIGHTS)

FN antog den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna efter andra världskriget år 1948. Förklaringen är den första övergripande förteckningen över mänskliga rättigheter som utarbetats internationellt, och den innehåller 30 artiklar, alltså trettio olika punkter. Till dem hör till exempel rätten till liv, frihet och säkerhet, frihet från slaveri, förbud mot tortyr, rätt till asyl, rätt att ingå äktenskap och bilda familj, åsikts- och yttrandefrihet samt rätten till en rättvis rättegång.

Förklaringen om de mänskliga rättigheterna är bokstavligen en förklaring, och därför inte rättsligt bindande för staterna. Den har dock ett betydande politiskt och moraliskt inflytande. Allt sedan förklaringen antogs har den utgjort grunden för det internationella systemet för mänskliga rättigheter och för många bindande konventioner, däribland FN:s konvention om medborgerliga och politiska rättigheter, konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter samt konventionen mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning. De mänskliga rättigheterna har följaktligen blivit en del av folkrätten.

INTERNATIONELLA MÄNNISKORÄTTSAVTAL

De mänskliga rättigheterna skyddar människor och skapar därmed skyldigheter för statsledningar, regeringar och tjänstemän.

Människorättskonventioner är internationella avtal som staterna ingått. När en stat ratificerar, dvs. slutgiltigt godkänner, bekräftar och sätter i kraft en konvention, förbinder sig staten att ta på sig de skyldigheter som konventionen bestämmer om. Staterna bör respektera och skydda individens rättigheter samt främja tillgodoseendet av rättigheterna i praktiken. Merparten av världens stater har förbundit sig till internationella människorättskonventioner.

RÄTTEN TILL FREDLIGA MÖTEN OCH SAMMANSLUTNINGAR

FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, artikel 20.

1. Var och en har rätt till frihet i fråga om fredliga möten och sammanslutningar.
2. Ingen får tvingas att tillhöra en sammanslutning.

FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna garanterar oss rätten att samlas och bilda föreningar. Friheten att delta i fredliga sammankomster innebär rätt att sammanträda på offentliga platser för en gemensam sak. Det kan handla exempelvis om möten, strejker eller demonstrationer. Rätten innebär att man ska kunna delta i fredliga sammankomster

YTTRANDE- OCH ÅSIKTSFRIHET

FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, artikel 19.

Var och en har rätt till åsiktsfrihet och yttrandefrihet. Denna rätt inrymmer frihet att utan ingripande hysa åsikter samt söka, ta emot och sprida information och idéer med hjälp av alla uttrycksmedel och oberoende av gränser.

FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna skyddar rätten till yttrande- och åsiktsfrihet. Yttrande- och åsiktsfriheten garanterar oss alla rätten att ha åsikter och uttrycka dem fritt, utan statlig inblandning. Till denna frihet hör rätten att uttrycka åsikter genom demonstrationer eller med hjälp av skrivelser, medier, internet eller konst. Yttrande- och åsiktsfriheten är en viktig rättighet i alla samhällen. Vi behöver ett fritt utbyte av idéer för att så många åsikter som möjligt ska bli hörda. Om yttrande- och åsiktsfriheten begränsas kommer det att påverka hur mycket viktig information vi har tillgång till och hur våra rättigheter respekteras. Utan denna rättighet är det svårare att försvara också andra mänskliga rättigheter.

tillsammans med andra utan att behöva vara rädd för att bli anhållen eller trakasserad av polisen. Myndigheterna är skyldiga att underlätta ordnandet av fredliga sammankomster och polisen ska garantera såväl demonstranternas som åskådarnas säkerhet.

Frihet i fråga om fredliga möten och sammanslutningar garanteras också i följande fördrag:

- FN:s konvention om medborgerliga och politiska rättigheter, artikel 21

Yttrande- och åsiktsfriheten är viktig för oss alla också som individer. Våra åsikter och tankar gör oss till människor. En människa som hindras från att uttrycka sig förbjuds också uttrycka sin personlighet.

Människorättskonventionerna tillåter inskränkningar i yttrandefriheten endast i avgränsade fall. I många länder är till exempel rasistiskt eller annars diskriminerande tal förbjudet i lag. Yttrandefriheten får begränsas endast i sådana situationer där det är nödvändigt. Nödvändiga skäl är till exempel skyddandet av människor eller folkgrupper, nationell säkerhet, den allmänna ordningen, folkhälsan eller moralen.

Yttrande- och åsiktsfriheten garanteras också i följande fördrag:

- FN:s konvention om medborgerliga och politiska rättigheter, artikel 19

RÄTTEN TILL RÄTTVIS RÄTTEGÅNG

FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, artikel 10.

Var och en är på samma villkor berättigad till en rättvis och offentlig förhandling vid en oberoende och opartisk domstol vid prövningen av hans eller hennes rättigheter och skyldigheter och av varje anklagelse om brott mot honom eller henne.

FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, artikel 11.

1. Var och en som är anklagad för brott har rätt att betraktas som oskyldig till dess att hans eller hennes skuld lagligen har fastställts vid en offentlig rättegång, där personen åtnjuter alla rättssäkerhetsgarantier som behövs för hans eller hennes försvar.
2. Ingen får fällas till ansvar för en gärning eller underlåtenhet som inte utgjorde ett brott enligt nationell eller internationell lag vid den tidpunkt då den begicks. Det får inte heller utmätas strängare straff än vad som var tillämpligt vid den tidpunkt brottet begicks.

Vi har alla rätt till en rättvis rättegång, vare sig vi blivit utsatta för brott eller misstänks för en brottslig gärning. Avsikten med en rättvis rättegång är att garantera ett rättvist och offentligt hörande i en oberoende och självständig domstol inom en rimlig tidsperiod. En rättvis rättegång ska försäkra att en oskyldig människa inte döms. Hot, utpressning eller våld hör inte hemma i en rättvis rättsprocess. Bevismaterialet bör också samlas in på ett rättvist och transparent sätt. Domare, nämndemän och andra myndigheter bör vara opartiska. Rättegången bör ske inom en rimlig tidsperiod och dess parter ska ha möjlighet att presentera bevis. En rättvis rättegång utgår från att personen är oskyldig, om inte annat bevisas. Den åtalade har rätt till rättshjälp, ifall personens tillgångar inte räcker till ett privat rättsbiträde. Det spelar ingen roll om personen åtalas för snatteri eller mord – alla har rätt till en rättvis rättegång.

Rätten till en rättvis rättegång garanteras också i följande fördrag:

- FN:s konvention om medborgerliga och politiska rättigheter, artikel 9

A photograph of a group of people at a social gathering, possibly a party or meeting. The image is overlaid with a dark teal color. In the center, there is a teal rectangular box containing the word "UPPGIFTER" in white, bold, sans-serif capital letters. The background shows people's hands and arms, some holding water bottles, and a person in the foreground wearing a watch and gesturing with their hand. The overall atmosphere is social and interactive.

UPPGIFTER

UPPGIFT: OLIKA SÄTT ATT DEMONSTRERA

 Lämpar sig för grupper av alla storlekar

 Tid cirka 30 minuter

 Vad behöver du? Papper, pennor, whiteboard/blädderblock/möjlighet att skriva ner svar så att gruppen kan se dem, Bilaga: Yttrande- och mötesfrihet – definitioner och avgränsningar (s. 30) projicerad på väggen eller utprintad för smågrupperna

Avsikten med uppgiften är att hjälpa eleverna gestalta metoder för användningen av yttrande- och mötesfriheten och deras avgränsningar. Du kan genomföra uppgiften i sin helhet eller använda dig av frågorna på det sätt som du önskar.

1. Dela in eleverna i par eller smågrupper. Be dem lista exempel på demonstrationer som de sett i sin vardag, i media eller på sociala medier. Be eleverna skriva ner
 - vad var ämnet för demonstrationen?
 - med vilka metoder yttryckte demonstrationerna sina åsikter?
2. Skriv ner gruppernas exempel så att alla kan se. Dela in exemplen under följande rubriker
 - tema
 - metoder
3. Diskutera med hela gruppen vilka tankar listan väcker.
 - Innehåller listan saker som eleverna inte uppfattat som demonstrationer? Varför, varför inte?
 - Är alla metoder tillåtna när det kommer till att demonstrera? Varför, varför inte? Är det tillåtet att begränsa demonstrationer?
 - Är det acceptabelt att demonstrera om vad som helst? Finns det saker som eleverna tycker att inte omfattas av yttrande- och mötesfrihet?
4. Läs slutligen tillsammans eller i smågrupper om definitioner på yttrande- och mötesfrihet och deras avgränsningar (s. 30). Du kan ge varje grupp ett stycke och be dem berätta om stycket för hela gruppen.

UPPGIFT: OM MÖTESFRIHETENS HISTORIA

- **Lämpar sig för** grupper av alla storlekar
- **Tid** ca 45–60 minuter (beroende på hur du vill utföra övningen)
- **Vad behöver du?** Datorer eller apparater med internetuppkoppling, länkar till videoklippen och artiklarna. Dessa hittas på webbplatsen med elevens material

Avsikten med uppgiften är att låta eleverna bekanta sig med mötesfrihetens historia. Uppgiften ger en inblick i demonstrationer som ordnats i Finland med hjälp av videoklipp och/eller webbartiklar. Du kan själv definiera hur grundligt du önskar att eleverna sätter in sig i uppgiften och om de ska presentera sina resultat för övriga gruppen.

1. Dela in eleverna i grupper på några personer. Berätta att de nu ska bekanta sig med demonstrationer som ordnats i Finland. Du kan ge varje grupp ett eget tema eller ge flera grupper samma tema.
2. Dela ut följande teman och länkar:
 - Koijärvirörelsen 1979
<https://svenska.yle.fi/a/7-884415>

- Fredsmarscher (t.ex. 1982 mot kärnvapen, 2003 mot kriget i Irak eller 2022 mot Ukrainakriget)
<https://svenska.yle.fi/a/7-887079>
<https://svenska.yle.fi/a/7-24072>
<https://www.hbl.fi/artikel/34f81d33-9f44-45cc-b9be-4b4a084b561c>
 - Mordet på Anna Politkovskaja 2006
<https://svenska.yle.fi/a/7-174946>
<https://svenska.yle.fi/a/7-540208>
 - Helsinki Pride 2018
<https://svenska.yle.fi/a/7-1314495>
 - Ungas klimatstrejk 2019
<https://svenska.yle.fi/a/7-1416115>
<https://abounderrattelser.fi/klimatdemonstrationen-inverkar-pa-abotrafiken-i-morgon/>
 - Black Lives Matter 2020
<https://svenska.yle.fi/a/7-1471448>
 - Elokapina 2021
<https://svenska.yle.fi/a/7-10002348>
<https://svenska.yle.fi/a/7-10007034>
3. Be eleverna läsa artiklarna eller se på videorna. Be dem därefter diskutera demonstrationens tema, metoder och budskap (t.ex. slagord, skyltar, klädsel, koreografi) och skriva ner dem.
 4. Gå tillsammans igenom vad eleverna noterat. Du kan lista upp resultaten inför hela gruppen.
 5. Diskutera avslutningsvis varför människor deltar i demonstrationer.
 - Finns det andra orsaker än att man vill åstadkomma förändring?
 - Har eleverna själva deltagit i någon av demonstrationerna på listan? Varför, varför inte?
 - Kunde de tänka sig att delta i motsvarande demonstrationer?

UPPGIFT: VILKA RÄTTIGHETER TILLGODOSES INTE?

Lämpar sig för grupper av alla storlekar

Tid ca 15–20 minuter (beroende på hur du vill utföra övningen)

Vad behöver du? Sammanfattningen över mänskliga rättigheter (s. 33) och personberättelserna (s. 14, 16). Dessa finns också i elevmaterialet på webben.

Övningen lämpar sig bäst som en del av arbetet med personberättelserna, innan eleverna börjar skriva brev eller kort. Övningen är tudelad. I den första delen behandlas berättelserna ur ett etiskt perspektiv och gruppen reflekterar kring hurdana brister som fanns i bemötandet av personen eller personerna. I den andra delen kopplas reflektionerna ihop med artiklarna i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna. Om du vill kan du ha en kortare övning genom att välja någondera del.

Frågorna 1 och 2 nedan samt en sammanfattning av förklaringen om de mänskliga rättigheterna finns också i elevmaterialet på webben. Förklara att denna uppgift behandlar verkliga människors

berättelser. Dela sedan in eleverna i mindre grupper på cirka 4 personer och be dem diskutera i 5–10 minuter en person (eller flera) som figurerar i berättelserna. Ställ följande stödfråga:

1. På vilket sätt blir personen dåligt bemött?

Dela därefter ut en lista över de rättigheter som antagits i FN:s förklaring om de mänskliga rättigheterna. Alternativt kan du visa upp listan med en videoprojektor eller dokumentkamera. Be eleverna gruppvis i 5–10 minuters tid fundera på följande fråga:

2. Vilka rättigheter i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna tillgodoses inte för den berörda personens del?

Du kan berätta för eleverna att en del människorättskränkningar skrivs direkt ut i berättelserna. Det är emellertid också möjligt att en del rättigheter inte tillgodoses för personens del till följd av att andra rättigheter uteblir. Alla mänskliga rättigheter är beroende av varandra.

För genomgången av uppgiften kan du be eleverna skriva upp vilka saker de identifierat och sedan gå runt och titta på varandras svar. Tillsammans kan ni diskutera till exempel följande frågor:

- Fick andra gruppers svar er att tänka på någon rättighet eller någon sak som ni vill lägga till på er lista?
- Hittar ni någon rättighet som ni tycker inte borde finnas på listan? Varför inte?
- Varför har ni valt just den här rättigheten eller artikeln?
- Var det svårt att identifiera vilka rättigheter som kränkts?
- Vad bör staten och myndigheterna göra för att den berörda personens situation ska åtgärdas?
- Vad kan vi som grupp göra för att staten i fråga bättre ska respektera mänskliga rättigheter, som tillhör alla?

UPPGIFT: HUR FÖRSVARAS MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER?

Lämpar sig för grupper av alla storlekar

Tid ca 15–20 minuter (beroende på hur du vill utföra övningen)

Vad behöver du? Sammanfattningen över mänskliga rättigheter (s. 33), pennor, papper

Avsikten med den här övningen är att hjälpa eleverna granska sin vardag och sin omgivning med tanke på vilka rättigheter som tillgodoses och vilka som inte gör det, och förstå hur och varför dessa rättigheter försvaras.

1. Dela in eleverna i grupper på fyra eller fem, och ge varje grupp ett tomt papper. Be grupperna välja en rättighet som de vill försvara. De kan välja rättigheten utgående från sammanfattningen av FN:s förklaring om de mänskliga rättigheterna, eller så kan gruppen tänka ut en egen sak eller rättighet som är viktig för dem i deras vardag.
2. När grupperna valt sina rättigheter, säg att den rättighet de valt nu fråntas dem. Be grupperna reflektera över följande frågor:

- Hur känns det att förlora sin rättighet?
- Varför tycker de att den här rättigheten är viktig eller värd att försvara?
- Hur kan de själva försvara tillgodoseendet av denna rättighet i sin egen omgivning eller i sitt eget land?
- Vilka åtgärder kan de vidta för att försvara rättigheten som de har valt? (Tex. ordna en demonstration, blogga, grunda en aktivist-grupp)

Be grupperna skriva ner svaren på papper och be dem presentera sina svar för resten av gruppen.

När grupperna beslutat vilka åtgärder de kunde vidta, be varje grupp kort berätta vilken rättighet de valt, varför de valde just den och hur de skulle försvara den.

Skriv upp de föreslagna åtgärderna, så att alla ser dem. Fråga eleverna:

- Vem kunde de få stöd av och hur? (T.ex. en lärare, skolans anställda, myndigheterna osv.)
- Hurdana utmaningar kunde eleverna stöta på? Vad eller vem kunde stå i vägen för dem?
- Varför och hur kunde någon försvåra deras agerande? Skulle de fortsätta försvara rättigheten trots allt?
- Vad är det värsta som kunde hända dem, om de trots allt skulle besluta sig för att försvara den valda rättigheten?
- Vad kunde få dem att fortsätta försvara rättigheten i fråga, trots alla svårigheter?

UPPGIFT: ROLLSPEL OM YTTRANDE- OCH ÅSIKTSFRIHET

Lämpar sig för grupper av alla storlekar

Tid ca 30–45 minuter (beroende på hur du vill utföra övningen)

Vad behöver du? Bilaga: Rollspelskort (s. 32), pennor, papper, personernas berättelser (s. 14,16)

Avsikten med den här uppgiften är att illustrera begränsandet av yttrande- och åsiktsfriheten, aktivisters och konstnärers kreativa sätt att kringgå begränsningar och åskådarnas roll i problemsituationer.

1. Dela in eleverna i grupper på fyra personer. I varje grupp får en elev representera landets regering, en annan får rollen som aktivist och två elever får vara observatörer. Dela ut korten till gruppmedlemmarna och låt dem bekanta sig med sina roller i några minuter. Viktigt är att kortens innehåll inte avslöjas för gruppens övriga medlemmar. Elevernas uppgift är att spela rollen som anges i korten och agera enligt anvisningarna.
2. När alla läst sina kort, ge eleverna fem minuter tid att göra sig redo för sina roller. Därefter inleds övningen. Övningen håller på i 15 minuter.

Övningens förlopp:

5 min regeringens representant talar

5 min aktivisten talar

5 min observatörerna analyserar händelserna

3. Be därefter deltagarna svara på följande frågor:

Observatörerna

- Vad var det som hände under den utspelade scenen?

Regeringens representanter och aktivisterna

- Hurdana tankar eller känslor väckte rollen?

Alla

- Vad tror ni att övningen handlade om?

4. Läs till följande högt artikel 19 i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna:

Var och en har rätt till åsiktsfrihet och yttrandefrihet. Denna rätt inrymmer frihet att utan ingripande hysa åsikter samt söka, ta emot och sprida information och idéer med hjälp av alla uttrycksmedel och oberoende av gränser.

5. Diskutera därefter:

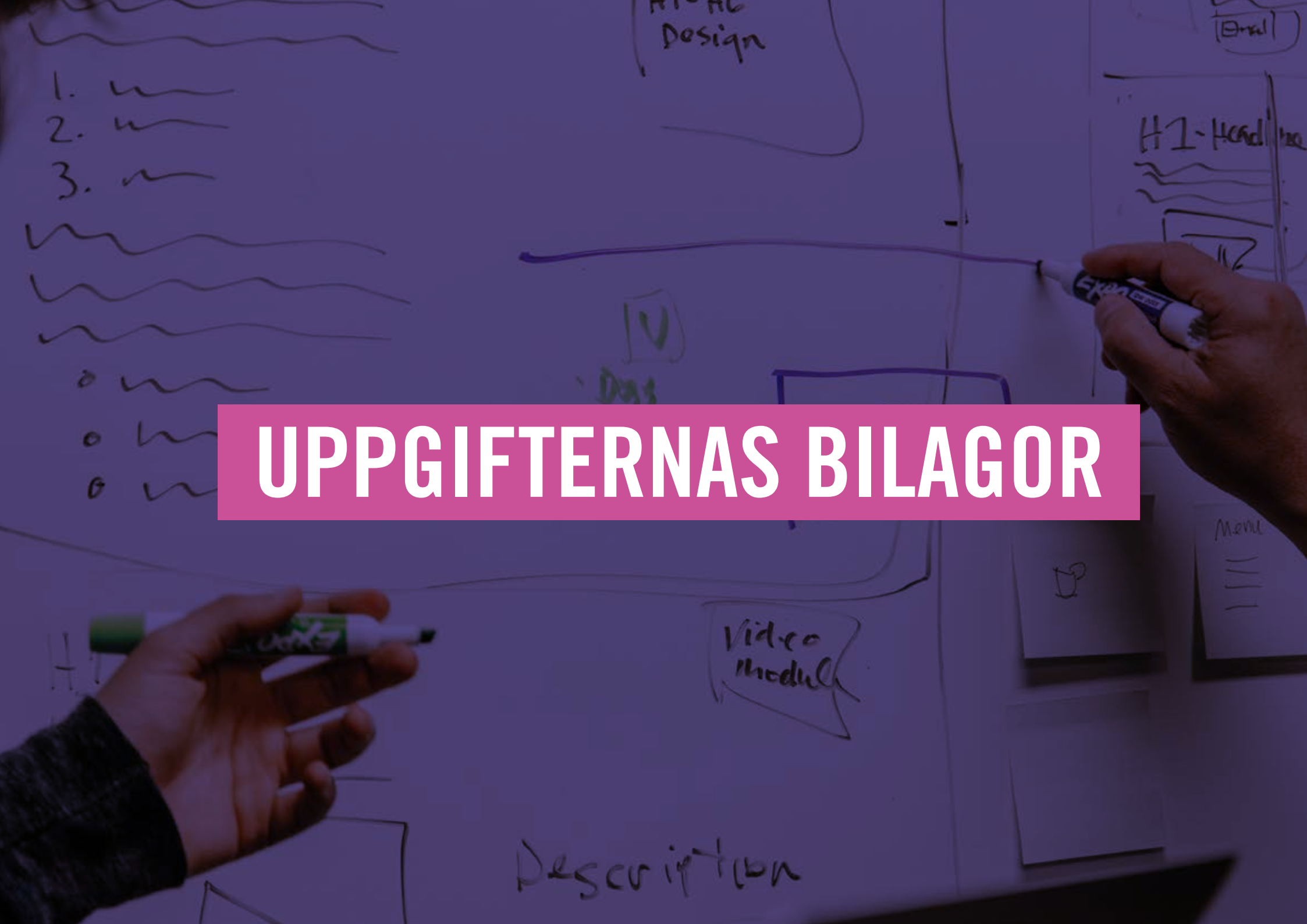
- Vad innebär yttrande- och åsiktsfrihet?
- Vad har de att göra med föregående övning?
- Borde utomstående ingripa och försvara personer som inte kan uttrycka sin åsikt?
- Bestämde sig någon av observatörerna i föregående övning att ingripa? Varför, varför inte?

6. Bekanta er sedan med Chow Hang-tungs och/eller Luis Manuel Otero Alcántaras berättelser (s. 14-17).

Diskutera med eleverna

- Vilka tankar väckte personernas berättelser?
- Tyckte ni att de blivit rättvist bemötta?
- Vad tycker ni är oroande i personernas berättelser?
- Vad borde ske för att personerna skulle få rättvisa?
- Vad kan vi göra för att stötta Luis Manuel eller Chow?

UPPGIFTERNAS BILAGOR

BILAGA: YTTRANDE- OCH MÖTESFRIHET – DEFINITIONER OCH AVGRÄNSNINGAR

YTTRANDE- OCH MÖTESFRIHET

Yttrande- och mötesfriheten garanterar alla rätten att ha åsikter och uttrycka dem fritt, utan statlig inblandning. I denna frihet ingår exempelvis rätten att uttrycka åsikter genom demonstrationer, eller via skrift, media, internet eller konst.

Yttrande- och åsiktsfriheten är en viktig frihet i alla samhällen. Begränsningar i denna frihet påverkar hur vi kan ta emot viktig information och hur våra rättigheter respekteras. Utan denna frihet är det också svårare att försvara andra friheter.

Yttrande- och mötesfriheten tryggas av FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, FN:s konvention om medborgerliga och politiska rättigheter och Europakonventionen.

Människorättskonventionerna tillåter inskränkningar i yttrandefriheten endast i avgränsade fall. Många länder har förbjudit till exempel rasistiskt eller annars diskriminerande tal i lag.

Yttrandefriheten får begränsas endast i sådana situationer där det är nödvändigt. Nödvändiga skäl är till exempel skyddandet av människor eller folkgrupper, nationell säkerhet, den allmänna ordningen, folkhälsan eller moralen.

MÖTESFRIHETEN

Frihet att delta i fredliga sammankomster innebär rätt att sammanträda på offentliga platser utan rädsla för att bli gripen eller trakasserad av polisen. Det kan handla exempelvis om möten, strejker eller demonstrationer.

Mötesfriheten tryggas av FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, FN:s konvention om medborgerliga och politiska rättigheter och Europakonventionen.

Myndigheterna är förpliktade att underlätta ordnandet av fredliga sammankomster och polisen bör garantera såväl demonstranternas som allmänhetens säkerhet.

BEGRÄNSANDET AV MÖTESFRIHETEN

Rätten till fredliga sammankomster kan begränsas i vissa fall. Ibland är staterna tvungna att skydda människors övriga rättigheter, och då kan offentliga sammankomster komma att begränsas. Myndigheternas rätt att inskränka mötesfriheten är ändå mycket avgränsad och restriktionerna måste alltid vara nödvändiga undantag i rätt proportion.

Olika typer av störningar är typiska för offentliga sammankomster, så som demonstrationer. En hypotetisk risk för störningar till exempel i trafiken är inte orsak nog att förbjuda en demonstration.

Myndigheterna kan inte heller flytta demonstrationen till en plats där den förlorar sin betydelse – demonstranter kan alltså inte godtyckligt flyttas från stadskärnan till utkanten av staden, där de inte ses eller hörs.

DEMONSTRATIONER KRÄVER INGET TILLSTÅND

Att ordna en fredlig demonstration kräver inget lov av myndigheterna. Stater kan förutsätta att sammankomsten anmäls på förhand, så att myndigheterna kan förbereda sig på säkerhets- eller trafikarrangemang.

Människor måste emellertid ha rätt till spontana sammankomster. En oanmäld demonstration kan inte förbjudas eller skingras, och kan inte heller leda till exempelvis böter eller fängelse.

Myndigheterna kan inte heller kräva att mötesarrangören bekostar offentliga tjänster, så som ordningsvakter.

ATT SKINGRA EN DEMONSTRATION

Skingrandet av en demonstration måste alltid vara ett sista alternativ, som tas i bruk efter att man försökt åtgärda situationen genom andra, mindre begränsande metoder.

Tårgas eller vattenkanoner får användas bara i situationer där människor har möjlighet att lämna området. De får användas endast i fall där det förekommer vitt utbrett våld och övriga metoder för att lugna ner situationen har testats. Eldvapen får aldrig användas för att skingra en demonstration.

POLISENS AGERANDE UNDER DEMONSTRATIONER

Staten är förpliktad att skydda människors rätt till fredliga sammankomster, inklusive demonstrationer. Det finns tydliga internationella riktlinjer för polisens agerande vid demonstrationer.

Polisens uppgift är att underlätta ordnandet av fredliga demonstrationer och lindra möjliga spänningar som kan uppstå i samband med dem. Ifall en del av demonstrationsdeltagarna använder sig av våld innebär det inte att hela demonstrationen är våldsam. En liten minoritets våldsamheter ger inte polisen rätt att använda maktmedel mot alla deltagare.

Polisens uppgift är att försäkra sig om att de som demonstrerar fredligt ska kunna fortsätta sin demonstration.

POLISENS ANVÄNDNING AV MAKTMEDEL

I vårt samhälle har polisen rätt att ty sig till sådana metoder som en vanlig medborgare inte kan använda. Till dem hör exempelvis rätten att använda maktmedel för gripandet av en person, rätten att frihetsberöva en person och rätten att bära vapen. Dessa rättigheter har tilldelats polismakten för att polisen ska kunna skydda människor och upprätthålla ordning.

Med makt och rättigheter kommer också ansvar. Även om polisen har rätt att ta till krafttag bör detta ske med respekt för mänskliga rättigheter.

Polisen bör ha klara instruktioner som förbereder polisen för olika situationer. Planerna bör omfatta tydliga riktlinjer för när det är berättigat för polisen att använda sig av våld och när våld inte är berättigat.

BEGRÄNSNINGAR FÖR POLISENS ANVÄNDNING AV MAKTMEDEL

När polisen tar till maktmedel måste det vara nödvändigt och proportionerligt i relation till faran eller hotet. Om det är nödvändigt att använda maktmedel för att skydda andra måste polisen ty sig till den lindrigaste möjliga metoden för att uppnå sitt mål.

Om polisens användning av maktmedel leder till att någon såras eller dör måste en snabb, grundlig och opartisk utredning inledas. Utredningen bör göras av myndigheter som inte är en del av polismakten.

Om polisen missbrukar sina befogenheter eller sin ställning bör hen ställas till svars juridiskt.

BILAGA: ROLLSPELSKORT**REGERINGENS REPRESENTANT**

Du är en hög representant för ditt land. Du kan vara en ambassadör, en minister eller exempelvis presidenten. Du är populär och har ett brett stöd bland folket. Du har också många åsikter som du vill dela med dig. Människorna lyssnar då du talar.

Berätta för andra i din grupp om framsteg som tagits tack vare dig eller landets regering. Då du talar ska du använda orden rättighet, frihet, samhälle, fred, möte, framsteg. Om du hör någon annan använda sig av de här orden ska du sträcka upp din hand och utropa "förbjudet i den nationella säkerhetens namn".

OBSERVATÖR

Du är mästare på att observera människor och är intresserad av hur folk beter sig. Du förstår dig på växelverkan människor emellan och hittar dolda budskap.

Du bevittnar två anföranden. Först talar regeringens representant, sedan en aktivist. Iaktta hur de uttrycker sig och vad de försöker säga. Vad händer och varför? Kan båda parter uttrycka sig lika fritt? Varför, varför inte? Gör anteckningar om händelserna och var beredd att dela med dig av dina iakttagelser för resten av gruppen.

AKTIVIST

Du är en känd aktivist. Du agerar alltid fredligt, utan våld. Du har ofta kritiserat beslutsfattarna i ditt land och lyft fram problem. Du har många åsikter som du vill dela med dig. Du får inte alltid uppmärksamhet då du talar.

Berätta om dina strävanden för de andra i gruppen. Då du talar ska du använda orden rättighet, frihet, samhälle, fred, möte, framsteg. Om någon försöker stoppa dig från att tala kan du försöka använda andra ord och metoder för att förmedla ditt budskap.

OBSERVATÖR

Du är mästare på att observera människor och är intresserad av hur folk beter sig. Du förstår dig på växelverkan människor emellan och hittar dolda budskap.

Du bevittnar två anföranden. Först talar regeringens representant, sedan en aktivist. Iaktta hur de uttrycker sig och vad de försöker säga. Vad händer och varför? Kan båda parter uttrycka sig lika fritt? Varför, varför inte? Gör anteckningar om händelserna och var beredd att dela med dig av dina iakttagelser för resten av gruppen.

BILAGA: SAMMANFATTNING AV FN:S ALLMÄNNA FÖRKLARING OM DE MÄNSKLIGA RÄTTIGHETERNA**MEDBORGERLIGA RÄTTIGHETER OCH FRIHETER**

Rätt till liv, frihet från tortyr och slaveri, åsikts- och religionsfrihet, rätt till icke-diskriminering.

1. Alla människor är födda fria och lika i värde och rättigheter
2. Förbud mot diskriminering
3. Rätt till liv, frihet och personlig säkerhet
4. Förbud mot slaveri och tvångsarbete
5. Förbud mot tortyr
15. Rätt till nationalitet

LAGLIGA RÄTTIGHETER

Oskyldig tills motsatsen bevisats, rätten till rättvis rättegång och förbud mot godtyckligt anhållande, häktning eller landsförvisning.

6. Rätt att erkännas som en person i lagens mening
7. Likhet inför lagen
8. Rätt till verksam hjälp mot rättighetskränkningar
9. Förbud mot att godtyckligt anhållas, hållas fängslad eller landsförvisas
10. Rätt till rättvis rättegång
11. Oskyldig till dess att skuld lagligen har fastställts vid en offentlig rättegång
14. Rätt till asyl

SOCIALA RÄTTIGHETER

Rätt till utbildning, rätt att bilda familj, rätt till hälsovård och fritid.

12. Rätt till skydd för privat- och familjelivet
13. Rätt att fritt förflytta sig och välja bostadsort inom statens gränser
16. Rätt att ingå äktenskap och bilda familj
24. Rätt till vila och fritid
26. Rätt till utbildning

EKONOMISKA RÄTTIGHETER

Rätt att äga egendom, rätt till arbete, bostad och tillräcklig levnadsstandard.

17. Rätt att äga egendom
22. Rätt till social trygghet
23. Rätt till arbete
25. Rätt till en tillräcklig levnadsstandard

POLITISKA RÄTTIGHETER

Rätt att delta i politiskt beslutsfattande, rätt till frihet i fråga om fredliga möten och sammanslutningar.

18. Rätt till tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet
19. Rätt till åsiktsfrihet och yttrandefrihet
20. Rätt till frihet i fråga om fredliga möten och sammanslutningar
21. Rätt att delta i offentlig verksamhet och politiskt beslutsfattande

KULTURELLA RÄTTIGHETER

Rätt att delta i samhällets kulturella liv.

27. Rätt att delta i samhällets kulturella liv
28. Rätt till ett internationellt system där dessa rättigheter och friheter till fullo kan förverkligas
29. Skyldighet att respektera andras rättigheter
30. Inga rättigheter som anges i förklaringen får omintetgöras

A photograph of two people from behind, holding up bunches of white flowers. They are standing in front of a multi-story building with many windows. The image has a blue tint. Overlaid on the image is a blue banner with white text.

SKRIVANDET AV BREV OCH SOLIDARITETSHÄLSNINGAR

ANVISNINGAR FÖR ATT SKRIVA BREV

Det är bra att reservera minst 25 minuter för brevskrivandet. Ofta har eleverna inte tidigare skrivit brev av den här typen till myndigheterna. Vi har sammanställt följande anvisningar för att göra uppgiften lättare. Man behöver ändå inte ta anvisningarna alltför bokstavligt. Det viktigaste är att eleverna skriver brevet på ett sätt som känns naturligt för dem. Personliga meddelanden har ofta den största inverkan. **Observera att man i breven ska använda ett sakligt och respektfullt språk.**

Så här skriver du ett effektivt appellbrev för mänskliga rättigheter:

1. För fram följande i ditt brev:

- För vem skriver du?
- Vad har hänt personen i fråga?
- Varför har det skedd kränkt personens mänskliga rättigheter?
- Vad kräver du att ska göras för att situationen ska bli bättre?

2. Använd en **respektfull och lugn ton** i ditt brev. Kränkningar av de mänskliga rättigheterna känns ofta absurda, men vi vill tas på allvar. Respektera brevs mottagare.

3. Använd dig av Amnestys **anvisningar och information** om den hotade individen eller

gruppen i brevet. Fakta hjälper läsaren att känna igen det fall du skriver om.

4. Använd **din egen röst**. Våra krav får större inverkan om många olika människor lägger fram dem ur sitt eget perspektiv. I ditt brev kan du hänvisa till något som hänt i ditt eget liv, så som "Som mamma till två barn vet jag ..." eller "Som studerande upplever jag att ...". För fram Amnestys krav genom vad du själv känner och tycker.
5. Motivera dina krav med hänvisning till **folk-rätten**, inte till politiska åsikter. De mänskliga rättigheterna grundar sig på folkrätten och på internationella konventioner samt skyldigheterna som följer av dem. Det är inte effektivt att lägga fram politiska påståenden eller argument. Tvärtom kan de ibland vara mer till skada än till nytta.
6. Berätta hur människorättssituationen kunde **förbättras**. Du kan till exempel hänvisa till sådana traditioner i mållandet som kan främja tillgodoseendet av de mänskliga rättigheterna. Försök uppmuntra läsaren att stöda de mänskliga rättigheterna.
7. Visa **personligt intresse** för det land du skriver till. Om du har besökt landet eller bekantat dig med dess kultur eller historia, berätta om det. **Undvik att jämföra** Finland med mottagarens land. Människorättskränkningar sker överallt i

världen, och jämförelser främjar inte situationen.

8. Håll ditt brev **kort och koncist**. De flesta appellbrev ryms på en sida. Också ett brev på två eller tre meningar kan vara mycket effektivt.
9. **Underteckna** brevet med ditt eget namn. Du kan också skriva med bara förnamnet. Du kan även skriva ut namnet på din skola och kontaktuppgifter i brevet. OBS: Om du skriver för Chow-Hang-tung ska du utelämna ditt efternamn och skolans kontaktuppgifter. Närmare information finns i avsnittet Vanliga frågor s. 36.
10. Det kan hända att **du får svar** på ditt brev. Vi önskar att du skickar en kopia av svaret till oss på Amnesty till adressen Sanduddsgatan 7 A, 00100 Helsingfors.

VANLIGA FRÅGOR

Varför ska jag skriva till just de här personerna?

Den här gången ber vi dig skriva till Kubas president och Hongkongs justitieminister. Enligt Amnestys utredningar har dessa personer en nyckelroll när det gäller att åstadkomma förändringar i sina länder.

Hur mycket måste jag berätta om mig själv i brevet? Är det farligt att underteckna breven? Kan staten dit jag skickat mitt brev förhindra att jag reser till landet?

Du kan själv avgöra vad du vill berätta om dig själv. Genom att ange ditt namn visar du att brevet är äkta och personligt. Om du vill kan du skriva med bara förnamnet.

Tusentals Amnesty-anhängare undertecknar brev utan problem. Om du som privatperson eller i ditt arbete har nära kontakter med mållandet kan du för säkerhets skull låta bli att skriva brev till landet i fråga.

Undantagsvis uppmanar vi i år elever som vill skriva appellbrev för eller solidaritetshälsningar till Chow Hang-tung att bara skriva under med sina förnamn och lämna bort skolans kontaktuppgifter. Orsaken är den nationella säkerhetslagen som trädde i kraft 2020 i Hongkong, som man möjligen försöker tillämpa globalt. Lagen är så vagt formulerad att vad som helst i praktiken kan betraktas som "hot mot den allmänna säkerheten" i Kina. Det finns således risk för att

administrationen i Hongkong kunde betrakta appeller för Chow Hang-tung som "hot mot den allmänna säkerheten".

Amnesty uppskattar det vara osannolikt att myndigheterna i Hongkong skulle väcka åtal på grund av medverkan i aktionen. Vi rekommenderar ändå att de som har kontakter med Hongkong eller ämnar åka till området låter bli att delta.

Amnesty förmedlar inte skolornas namn eller kontaktuppgifter till brevens mottagare.

Ska jag nämna Amnesty International i mitt brev?

Du kan själv bestämma om du vill skriva som privatperson eller som en del av Amnestys internationella kampanj.

Ska jag skriva mitt brev för hand?

Både maskinskriven och handskriven text går bra. Det viktigaste är att du skriver brevet och skickar det, om du vill.

Borde jag skriva på ett främmande språk?

Vi uppmuntrar dig att skriva på ett främmande språk. Om det känns svårt kan du också skriva på ditt modersmål. I exempelbrevet (s. 38-40) samt i avsnittet Ord och termer (s. 44) får du hjälp med att skriva på ett främmande språk.

Vad händer när brevet skickats i väg?

Ibland kommer det svar på breven, men det kan också hända att just ditt brev inte får svar. Ditt brev är ändå viktigt. Om du får svar ber vi dig

skicka en kopia på svaret till Amnesty International.

Hur kan jag i fortsättningen få information om de människor som vi skriver för?

Amnesty Internationals finländska sektion skickar ett tackbrev till skolorna under år 2023. Där berättar vi hur stort deltagandet i brevskrivarmaraton blev och vilken inverkan kampanjen haft fram tills dess.

Vad kostar det att posta brevet?

Breven och korten skickas till Amnesty Internationals kontor i Finland, som vidarebefordrar dem till ansvariga myndigheter och berörda parter. Du kan skicka breven och korten avgiftsfritt (alltså utan frimärke) till Amnesty genom att skriva följande adress på kuvertet: Skolornas brevmaraton, Amnesty International, Försändelsekod 5007696, 00003 Svarsförsändelse. Du kan också ladda upp era meddelanden elektroniskt, ifall er skola använder en molnbaserad tjänst. Skicka länken till tjänsten per e-post till emma.aman@amnesty.fi.

DETALJERAT EXEMPELBREV

Det här exemplet kan användas som modell för appellbrevet.

1. Officiell titel och mottagarens adress

2. Brevets datum

3. Formell hälsningsfras

4. Inledning som anger brevets syfte

5. Åtgärder och följder som skribenten önskar sig se

6. Noga beskrivning av åtgärder som behövs för att målen ska uppnås

7. Respektfull avslutningsfras

8. Din underskrift – den kan ha större betydelse än du tror!

1

H.E. Hun Sen Prime Minister Kingdom of Cambodia 2
41 Russian Federation Blv
Phnom Penh
Cambodia

2

9 May 2012

3

Dear Prime Minister,

4

I am writing to express my grave concern regarding the arbitrary arrest and mistreatment of 13 women human rights defenders in Phnom Penh on May 22, 2012.

5

I respectfully urge the Cambodian government to vacate these convictions and release these 13 women, who have been imprisoned solely for expressing their views and engaging in peaceful assembly.

6

I call on the Cambodian government to unconditionally release these women immediately. Finally, I ask the Cambodian government to take the necessary steps to protect the fundamental rights to freedom of expression and peaceful assembly in Cambodia.

Thank you for your attention to these urgent matters.

7

Sincerely,

8

Alex Citizen

EXEMPELMENINGAR:***I am disappointed ...****– Jag är besviken ...****As a young person myself ...****– Som en ung person ...***EXEMPELMENINGAR:*****I feel that the human rights of
Chow Hang-tung are not respected
because ...****- Jag upplever att Chow Hang-
tungs mänskliga rättigheter inte
respekteras eftersom ...***APELLBREV FÖR CHOW HANG-TUNG**

Secretary for Justice
Paul Lam
Department for Justice G/F,
Main Wing,
Justice Place 18 Lower Albert Road Central Hong Kong

Skriv inte dina egna eller
skolans kontaktuppgifter i
brevet

Bästa justitieminister, / Dear Secretary,

1. Berätta något som gör brevet personligt. Du kan berätta varför du är upprörd över Chow Hang-tungs bemötande. Du kan också berätta något om dig själv.
2. Påminn mottagaren om statens skyldighet att respektera yttrande- och åsiktsfriheten och friheten att delta i fredliga sammankomster. Du kan berätta varför du tycker att Chow Hang-tungs rättigheter inte respekteras.
3. Berätta att du vill att myndigheterna i Hongkong:

KRAVEN PÅ SVENSKA

- frigör Chow Hang-tung omedelbart
- förkastar alla åtal som väckts mot henne, eftersom hon fängslats bara för att ha fredligt använt sig av sin rätt till yttrande- och mötesfrihet

KRAVEN PÅ ENGELSKA

- Immediately and unconditionally release Chow Hang-tung
- Drop all charges against her, as she has been charged solely for peacefully exercising her rights to freedom of expression and peaceful assembly

Högaktningsfullt
/ Yours Sincerely,

Ditt förnamn

EXEMPELMENINGAR:***I am disappointed ...****– Jag är besviken ...****As a young person myself ...****– Som en ung person ...****For me freedom of expression is important because ...****– Jag anser yttrandefriheten vara viktig, eftersom ...***EXEMPELMENINGAR:*****I feel that the human rights of Luis Manuel are not respected because ...****–Jag upplever att Luis Manuels mänskliga rättigheter inte respekteras eftersom ...***APELLBREV FÖR LUIS MANUEL OTERO ALCÁNTARA**

President of Cuba

Miguel Díaz-Canel Bermúdez

Embassy of the Republic of Cuba in Finland

Fredrikinkatu 61 A, 3 Floor, 00100 Helsinki

Ditt namn

(Här kan du skriva din skolas adress eller ange din grupp)

Bästa president, / Dear President,

1. Berätta något som gör brevet personligt. Du kan berätta varför du är upprörd över Luis Manuel Otero Alcántaras bemötande. Du kan också berätta något om dig själv.
2. Påminn mottagaren om statens skyldighet att respektera yttrande- och åsiktsfriheten och friheten att delta i fredliga sammankomster. Du kan berätta varför du tycker att Luis Manuel Otero Alcántaras rättigheter inte respekteras.
3. Berätta att du vill att myndigheterna i Kuba:

KRAVEN PÅ SVENSKA

- omedelbart frigör Luis Manuel Otero Alcántara, eftersom han fängslats bara för att ha fredligt använt sig av sin rätt till yttrande- och mötesfrihet

KRAVEN PÅ ENGELSKA

- immediately and unconditionally release Luis Manuel Otero Alcántara as he has been detained solely for peacefully exercising his rights to freedom of expression and peaceful assembly

Högaktningsfullt
/ Yours Sincerely,

Ditt namn

ANVISNINGAR FÖR SOLIDARITETSHÄLSNINGAR

Solidaritetshälsningarna skickas direkt till personerna som upplevt kränkningar av sina mänskliga rättigheter. Avsikten är att visa dem vårt stöd och berätta att vi tänker på dem. Många av personerna som tagit emot hälsningar har berättat att meddelandena gett dem mod och hopp i svåra situationer.

Eftersom hälsningarna är avsedda att stötta och uppmuntra mottagarna, är det önskvärt att skriva på något av de språk som nämns i anvisningarna. Språkravet är ändå inte absolut – uppmuntrande hälsningar kan också skrivas på svenska eller något annat språk; huvudsaken är att de skrivs.

Ifall det känns svårt att skriva solidaritetshälsningar kan ni tillsammans i klassen fundera på vad ni vill säga. Du kan ställa eleverna följande frågor och skriva upp svaren på tavlan:

- Vad kunde få mottagaren att känna sig starkare?
- Hur kunde ni genom er hälsning visa att ni stöder mottagaren?
- Hur kunde ni i er hälsning berätta att ni tycker att det är viktigt att respektera de mänskliga rättigheterna?
- Hur kunde ni visa ert stöd och ge hopp med hjälp av ord, bilder eller fotografier?

I hälsningen kan man också berätta om sitt eget liv och varför man tycker att saken är viktig. Under kampanjens gång får målpersonerna tiotusentals hälsningar och många har sagt att de försöker läsa dem alla. För den som vill skilja sig från mängden lönar det sig att skriva på ett modigt och personligt sätt.

När ni skriver solidaritetshälsningar kan ni antingen använda färdiga mallar som ni har fått av Amnesty eller pyssla ihop egna kort. Utöver text får ni gärna använda bilder, färger, klistermärken – bara fantasin sätter gränser.

SOLIDARITETSHÄLSNING TILL CHOW HANG-TUNG

ENGELSKA

Stay strong, Chow.

You are not alone!

We are thinking of you!

You have inspired me to defend human rights!

SVENSKA

Var stark, Chow!

Du är inte ensam!

Vi tänker på dig!

Du har inspirerat mig att försvara mänskliga rättigheter!

Att notera

Skicka Chow ett hoppigivande meddelande. Chow älskar katter, alpackor och dinosaurier, och du kan rita sådana i ditt meddelande.

Du kan skriva en hälsning på engelska, svenska, kantonesiska, mandarinkinesiska eller vilket språk som helst.

Obs! Underteckna meddelandet endast med ditt förnamn. Ange inte namnet på din skola eller kontaktuppgifter.

Undantagsvis uppmanar vi i år elever som vill skriva appellbrev för eller solidaritetshälsningar till Chow Hang-tung att bara skriva under med sina förnamn och lämna bort skolans kontaktuppgifter. Orsaken är den nationella säkerhetslagen som trädde i kraft 2020 i Hongkong, som man möjligen försöker tillämpa globalt. Lagen är så vagt formulerad att vad som helst i praktiken kan betraktas som "hot mot den allmänna säkerheten" i Kina. Det finns således risk för att administrationen i Hongkong kunde betrakta appeller för Chow Hang-tung som "hot mot den allmänna säkerheten".

Amnesty uppskattar det vara osannolikt att myndigheterna i Hongkong skulle väcka åtal på grund av medverkan i aktionen. Vi rekommenderar ändå att de som har kontakter med Hongkong eller ämnar åka till området låter bli att delta.

Amnesty förmedlar inte skolornas namn eller kontaktuppgifter till brevens mottagare.

SOLIDARITETSHÄLSNING TILL LUIS MANUEL OTERO ALCÁNTARA

ENGELSKA

Stay strong, Luis Manuel!

You are not alone!

We are thinking of you!

You have inspired me to defend human rights!

SVENSKA

Var stark, Luis Manuel!

Du är inte ensam!

Vi tänker på dig!

Du har inspirerat mig att försvara mänskliga rättigheter!

SPANSKA

¡Mantente fuerte, Luis Manuel!

No estás solo.

¡Estamos pensando en ti!

Me has inspirado para defender los derechos humanos.

Att notera

Luis Manuel Otero Alcántara är en afrokubansk självlärd konstnär och aktivist. Han älskar att måla och dansa och klär sig gärna i granna färger, exempelvis grannrosa kostymer. Fuchsia är hans favoritfärg.

Du kan skriva en hälsning på engelska, svenska, spanska eller vilket språk som helst.

ORDLISTA SVENSKA – ENGELSKA

Berättigande, grund – Justification

Definiera – Define

Demonstration – Protest, demonstration

FN (Förenta nationerna) – UN (United Nations)

FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna – United Nations Universal Declaration of Human Rights (UDHR)

Folkrätten, internationell rätt – International law

Förbud mot diskriminering – Non-discrimination

Godtycklig – Arbitrary

Gripa – Arrest

Jämlikhet – Equality

Kränkning av de mänskliga rättigheterna – Human rights violation

Kräva, vädja – Call on

Människorättskonvention – Human rights treaty

Omedelbart – Immediately

Regering – Government

Rätt, rättvisa – Justice

Rätten till fredliga sammankomster – Freedom of peaceful assembly

Rättvis rättegång – Fair trial

Samvetsfånge – Prisoner of conscience

Skydda – Protect

Skyldighet, plikt – Responsibility, obligation

Solidaritet – Solidarity

Uppmana, kräva – Urge

Uttrycka – Express

Verkställa, genomföra – Enforce

Vädja, appellera – Appeal

Vädjan, appell – Petition

Yttrande- och åsiktsfrihet – Freedom of expression

Humanity

Humanity

Humanity

Humanity

Humanity

Humanity

Humanity

Humanity

Humanity

Humanity

Humanity

Humanity

Humanity

Humanity

Humanity

FEEDBACK

FEEDBACKSFÖRMULÄR (FÖR ELEVER)

Skola och klass:

Datum:

Bedöm lektionens innehåll på skalan 1 (av annan åsikt) – 5 (av samma åsikt):

Jag fick ny kunskap om mänskliga rättigheter och hur man påverkar i samhället.....1 2 3 4 5

Jag fick ny information om Amnesty verksamhet.....1 2 3 4 5

Lektionens innehåll var lätt att förstå.....1 2 3 4 5

Jag lärde mig nya färdigheter.....1 2 3 4 5

Jag fick tillräckligt med handledning och stöd för att skriva brev eller hälsningar.....1 2 3 4 5

Undervisningen var tydlig.....1 2 3 4 5

Uppgifternas svårighetsgrad var lämplig för mig.....1 2 3 4 5

Jag vill delta i brevskrivarmaratonen också nästa år.....1 2 3 4 5

Lektionen ökade mitt intresse för mänskliga rättigheter.....1 2 3 4 5

För vem skrev du ditt brev?

Varför valde du just den personen?

Vad var intressant med lektionen?

Vad var ointressant?

Vilka nya saker lärde du dig?

Skulle du vara intresserad att aktivt verka för mänskliga rättigheter i din skola?

- a. Ja
- b. Nej
- c. Kanske

Vilka verksamhetsformer kunde du tänka dig att delta i?
Ringa in dina val.

- a. Ställa fram bord med appeller
- b. Vara med i skolans människorättsgrupp
- c. Underteckna appeller på webben
- d. Bli medlem i Amnesty
- e. Representera Finland på Amnestys ungdomskonferens
- f. Gå med i en lokalgrupp på din hemort

Tack för din feedback!

Vill du komma med i Amnestys verksamhet? Skicka ett mejl till action@amnesty.fi berätta kort vem du är och vad du är intresserad av, så hjälper vi dig vidare!

FEEDBACKSFÖRMULÄR (FÖR LÄRARE)

Vi hoppas att du som avslutning på lektionen besvarar följande frågor och skickar blanketten till Amnesty. Din feedback är viktig, den hjälper oss att utveckla brevskrivarmaraton i framtiden. Du kan också besvara feedbackformuläret på webben: <https://forms.office.com/r/refec8t2kq>

Skolans namn, läroämne och årskurs:

Datum:

Ringa in det lämpligaste alternativet: 1 (av annan åsikt) – 5 (av samma åsikt)

Brevskrivarmaraton var lätt att genomföra.....1 2 3 4 5

Brevskrivarmaraton motsvarade mina förväntningar.....1 2 3 4 5

Eleverna intresserade sig för sakinnehållet.....1 2 3 4 5

Sakinnehållet hade lämplig svårighetsgrad för eleverna.....1 2 3 4 5

Eleverna intresserade sig för brevskrivandet.....1 2 3 4 5

Brevskrivandet var av lämplig svårighetsgrad för eleverna.....1 2 3 4 5

Lektionens svårighetsgrad var lämplig för eleverna.....1 2 3 4 5

Jag fick tillräckligt med stöd för att genomföra brevskrivarmaraton.....1 2 3 4 5

Materialet var ett bra stöd för genomförandet av lektionen.....1 2 3 4 5

Brevskrivarmaraton inspirerar mig att fortsätta behandla temat.....1 2 3 4 5

Jag vill genomföra brevskrivarmaraton också nästa år.....1 2 3 4 5

Vad tyckte du om brevskrivarmaratons material? Fanns det något i materialet som inte fungerade?

Hur väl går lektionen ihop med läroplanen? Hur kunde den ännu bättre motsvara läroplanen i ditt läroämne?

Vill du genomföra brevskrivarmaraton på nytt nästa år? Varför, varför inte?

Hur fick du veta om Amnestys brevskrivarmaraton?

Tack för din feedback!

ORD FÖRÄNDRAR VÄRLDEN.

